

O-LENG

Piet Jeuken

Inleiding voor Rehdo Business Netwerk
Regio Eindhoven Helmond
27 jan. 2010

Spiritualiteit in de praktijk, professioneel en persoonlijk ingevuld.

Inleiding

Spiritualiteit kan esoterisch ingevuld worden als het zoeken naar de eeuwige cirkel waarvan het middelpunt overal is en de omtrek nergens.
Of benaderd worden als een geesteshouding gericht op zingeving in de praktijk, vooral uitgedrukt in immateriële zaken.

Ik kies vandaag voor de tweede benadering.

- Ik leg een verband tussen zijn persoon en de inhoud van het onderwerp Spiritualiteit in de praktijk.
- Ik zal enkele voorbeelden geven uit mijn professionele en persoonlijke leven.
- Enkele boeken die mij geïnspireerd hebben, heb ik meegebracht.

Wie ben ik?

Een 67 jarige optimistisch in het leven staande man, echtgenoot, vader en opa.

Ik heb het flexibele pensioen voor mezelf ingevoerd.

Na 30 jaar gewerkt te hebben in diverse functies in het bedrijfsleven, de overheid en in de politiek, heb ik 12 jaar geleden samen met mijn tweede vrouw Willie Roncken ons eigen bedrijf O-LENG opgericht voor *Coaching, Training, Mediation en Consultancy*. De kern van onze benadering is om mensen te steunen in het vinden van eigen antwoorden op hun professionele en persoonlijke vragen.

Ik vind mezelf een idealistisch type met een hoog ambitieniveau die graag professioneel bezig wil blijven.

Wat betekent spiritualiteit?

Het Latijnse woord spiritus betekent o.a. *geest of ziel*.

Spiritualiteit zou je de ziel van het bestaan kunnen noemen ofwel de echte betekenis der dingen.

Een gedicht van Ed Hoornik beschrijft het poëtisch als volgt:

Op school stonden ze

Op school stonden ze op het bord geschreven,
het werkwoord *hebben* en het werkwoord *zijn*,
hiermee was tijd, was eeuwigheid gegeven,

de ene werkelijkheid, de andere schijn.

Hebben is niets. Is oorlog. Is niet leven.
Is van de wereld en haar goden zijn.
Zijn is, boven de dingen uitgeheven,
vervuld worden van goddelijke pijn.

Hebben is hard. Is lichaam. Is twee borsten.
Is naar de aarde hongeren en dorsten.
Is enkel zinnen, enkel botte plicht.

Zijn is de ziel, is luisteren, is wijken,
is kind worden en naar de sterren kijken,
en daarheen langzaam worden opgelicht.

Wat versta ik onder spiritualiteit in de praktijk? Hoe probeer ik dit nu zelf in de praktijk te brengen?

Voor mij is spiritualiteit de geesteshouding die zoekt naar zingeving in de praktijk, toegespitst op immateriële zaken.

Ik zal enkele voorbeelden geven uit mijn beroepspraktijk en uit mijn persoonlijk leven

Voorbeeld uit een coachingstraject

Ik start met een voorbeeld uit mijn eigen praktijk als coach in loopbaanoriëntatie trajecten

Het is een gedachtewisseling met een cliënt die lid is van de vrije groep uit de Evangelische Gemeente die de Bijbel orthodox uitlegt en in praktijk brengt. Hij heeft mij toestemming gegeven onderstaand citaat te gebruiken.

Toen je mij – naar aanleiding van wat ik over mijn geloof vertelde – vertelde dat je sinds vier jaar verbonden bent met de vrijmetselarij, was ik enerzijds niet echt verrast. Het past namelijk in het beeld dat ik van de website en in het voorafgaande deel van ons gesprek had gevormd van jou als mens en van je spiritualiteit. Anderzijds vind ik dit wel een aspect dat onze verhouding bijzonder kan maken. Ik heb het beeld dat binnen de vrijmetselarij een enorme vrijheid in denken bestaat, maar dat dit (hoewel dit een contradictio lijkt te zijn) juist weinig vrijheid laat voor het 'exclusieve' van het christelijk geloof zoals ik dat zie en beleef. Aangezien mijn geloof in Jezus Christus als de Weg, de Waarheid en het Leven, mij boven alles gaat, vind ik het heel belangrijk hierin aanvaard te worden.

Voor de duidelijkheid: je hebt me niet de indruk gegeven dat dit niet zo zou zijn (!), maar ik constateer dat we mogelijk verschillend aankijken tegen bijvoorbeeld de vraag of we onze 'geestelijke bron' binnen of buiten onszelf moeten zoeken. Ik respecteer ten volle jouw overtuiging, en heb het in het proces van loopbaanoriëntatie nodig, dat dit wederzijds is.

Ik heb als volgt geantwoord:

Respect voor ieders levensovertuiging is voor mij vanzelfsprekend. De verschillen tussen ons zijn voor mij juist een uitdaging en een stimulans voor samenwerking.

Mijn geesteshouding is een zoektocht naar zingeving gebaseerd op drie inspiratiebronnen:

Trouw aan mezelf

De medemens tot steun

Met het oog op een hoger beginsel (met namen als God, Opperbouwmeester des Heelals; Eindeloos bewustzijn)

Ik zoek naar zingeving als vrij mens en ongebonden denker zonder mij te vereenzelvigen met maatschappelijke of godsdienstige systemen en organisaties.

Wat lidmaatschap hiervan overigens niet uitsluit.

Ik ben bijvoorbeeld al jaren lid van een politieke partij en van maatschappelijke belangenorganisaties. In beiden heb ik ook diverse functies bekleed.

In mijn werk steun ik mijn cliënten in het vertrouwen op eigen kracht en het zelf vinden van antwoorden op hun professionele en persoonlijke vragen.

Twee methoden gericht op zingeving

Ik kom nu toe aan twee methoden die ik in mijn werk hanteer als coach en trainer. Ze beogen het vertrouwen van cliënten op eigen kracht te versterken door zich open te stellen voor het niet rationele dat in belangrijke mate bepalend is voor zingeving in de praktijk.

Methode I

Inschakelen van het slimme onbewuste

Prof. A. Dijksterhuis, hoogleraar *Psychologie van het Onbewuste* aan de Radboud Universiteit Nijmegen maakt in zijn boek *Het slimme onbewuste* een onderscheid in verwerkingscapaciteit van ons bewustzijn en van ons onbewuste.

- Verwerkingscapaciteit bewustzijn: maximaal 60 bits per seconde

- Verwerkingscapaciteit van zintuigen en het onbewuste: 11,2 miljoen bits per seconde

Conclusie: Onbewust kunnen we 200.000 keer meer verwerken als bewust.

Als het om verwerkingscapaciteit gaat is ons onbewuste, volgens Dijksterhuis een moderne computer en ons bewustzijn een ouderwetse telraam.

Wanneer je als mens een onbelangrijke beslissing moet nemen, is het dus handig en verstandig om alle voor- en nadelen af te wegen.

Bijvoorbeeld bij de aankoop van een auto of een ovenhandschoen.

Bij complexe en vitale kwesties kan men de beslissing beter uit het onbewuste laten komen, uit iets in onszelf.

Bijvoorbeeld een carrièrestap die ook sterk richting geeft aan het persoonlijk leven of gewetensvol professioneel handelen in ethische dilemma's.

Mijn cliënten die voor complexe professionele of persoonlijke vragen staan, stimuleer ik om als volgt te werk te gaan:

- Verzamel informatie over het complexe vraagstuk

- Orden en analyseer de informatie en bedenk een aantal mogelijke antwoorden

- Trek bewust geen conclusies

- Leg het probleem terzijde en *slaap er een nachtje over*

- Het antwoord komt uit je onbewuste

Dijkhuis heeft met zijn studie een rationele en praktisch hanteerbare methode aangereikt aan de geesteshouding die zoekt naar zingeving in de praktijk,

Methode II

Organisatieopstellingen bij systeemdynamiek

De tweede methode die ik wil noemen is de methode van de zgn. organisatieopstellingen bij systeemdynamiek.

In ieder systeem, dus ook een organisatiesysteem spelen drie principes een rol:

- *Binding* - Iedereen heeft behoefte aan een plek in de organisatie.
- *Ordering* - Een plek met veiligheid van regels en voorspelbaarheid.
- *Evenwicht* - Een plek waarin evenwicht bestaat tussen geven en ontvangen.

Deze principes zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden en gelijktijdig van kracht. Wanneer ze geschonden worden ontstaat er een z.g. systeemdynamiek: een poging van het systeem om dat wat niet goed is, weer op orde te brengen.

Symptomen die wijzen op systeemdynamiek zijn vaak die problemen in organisaties waar niemand echt greep op kan krijgen.

Voorbeelden:

- Iemand neemt ontslag uit protest tegen het ontslag van iemand anders (verstoring van de binding)
- Een medewerker stelt zich boven de leiding (verstoring van de ordening)
- Langdurige conflicten tussen mensen of afdelingen (verstoring van het evenwicht)

Men pakt vaak de symptomen aan maar als er niets aan de dieperliggende oorzaak gedaan wordt, blijven ze hardnekkig voortbestaan. Ze vormen een rijke voedingsbodem voor conflicten.

Hoe werkt een organisatieopstelling?

Een fictief voorbeeld

Een probleem binnen een kleine ondernemersvereniging.

Het lukt alsmat niet om een duurzame oplossing te bereiken.

De voorzitter vraagt een begeleider van buiten om een organisatieopstelling.

Hij wil *onder water kunnen kijken* naar mogelijke systeemdynamiek.

De representanten zijn onbekenden die de situatie niet kennen maar wel de vertrouwelijkheid in acht kunnen nemen.

De voorzitter plaatst hen letterlijk in een ruimte als representanten van de diverse personen die volgens hem betrokken zijn bij het probleem, inclusief de voorzitter zelf. Hij plaatst hen zo ten opzichte van elkaar dat de opstelling als geheel overeenkomt met zijn *innerlijke* beeld van ieders aandeel in het probleem binnen de kleine ondernemersvereniging.

De voorzitter die om de opstelling gevraagd heeft, kijkt daarna van een afstand toe wat er gebeurt.

Dan doet zich een merkwaardig verschijnsel voor.

De representanten krijgen gevoelens en gedachten die heel dicht liggen bij de leden van de ondernemersvereniging die ze representeren zonder dat ze enige kennis hebben van die leden en hun vereniging. De onderlinge posities "voelen" als in het echt.

De begeleider van de opstelling vraagt aan de representanten te benoemen wat ze op hun plek lichamelijk en emotioneel ervaren. Bovendien kijkt hij hoe de afzonderlijke representanten erbij staan.

De begeleider is op zoek naar aanwijzingen voor mogelijke verstoringen van binding, ordening en/of evenwicht. Hij kan de opstelling beïnvloeden door de representanten te vragen een andere plek in te nemen of een andere richting uit te kijken. Of door de representanten bepaalde uitspraken te laten zeggen.

Het resultaat kan zijn dat de onderlinge verhoudingen binnen de opstelling veranderen. De voorzitter krijgt daarmee nieuwe informatie over een mogelijke oplossingsrichting.

De begeleider beëindigt de opstelling.

De voorzitter dankt alle representanten voor hun werk.

De opstelling wordt niet verder geanalyseerd.

De begeleider verzoekt de voorzitter de ervaring, de informatie en het verkregen inzicht enige tijd (dagen, weken) te laten bezinken voordat hij eventueel nieuwe initiatieven neemt.

Tot zover het fictieve voorbeeld van een organisatieopstelling.

We weten niet hoe het mogelijk is dat de representanten de symptomen van vreemden kunnen voelen. Met onze bestaande wetenschappelijke empirische methoden krijgen we er geen greep op. We weten wel dat het werkt. Herhalingen van gelijke opstellingen levert dezelfde dynamiek op.

In wetenschappelijke discussies worden twee benaderingen onderscheiden.

- *Materieel- technologisch paradigma*

De waargenomen werkelijkheid is de objectieve werkelijkheid die volgens vaste regels tot stand komt. Alles gebeurt binnen een onveranderlijke structuur van ruimte en tijd met vaste wetmatigheden.

- *Energieparadigma uit de Kwantumfysica*

Er is geen objectieve werkelijkheid.

Ons bewustzijn bepaalt of en hoe de mens de werkelijkheid ervaart.

De wereld is een energieveld waarin materie en mens onverbreekbaar met elkaar samenhangen

Als er een gebeurtenis plaatsvindt, verandert op hetzelfde moment het hele universum

De Britse wetenschapsjournaliste Lynne MC Taggart heeft over deze benadering een schat aan onderzoeksresultaten van zeer uiteenlopende experimenten samengebracht in haar fascinerende publicatie *Het Veld*.

De verklaring hoe het komt dat representanten in een organisatieopstelling de symptomen van vreemden kunnen voelen, kan mogelijk in dit energieparadigma gevonden worden.

Wat de verklaring ook is, de methode helpt mij bij het begeleiden van professionals en/of groepen die met problemen worstelen waarop ze geen greep krijgen.

Nogmaals gezegd stimuleert het hen om zich open te stellen voor het niet-rationele dat in belangrijke mate bepalend is voor zingeving in de praktijk.

De afsluiting van dit onderdeel over de professionele invulling van spiritualiteit leidt naar mijn invulling van duurzaam ondernemerschap: *het vereist producten en diensten die bijdragen aan zingeving, ook in immateriële zaken.*

Zingeving in de praktijk van mijn persoonlijk leven

In de volgende gebieden komt de zingeving in mijn persoonlijk leven tot uitdrukking op een alledaags en praktisch niveau

- Koesteren van Vriendschap, Familiegevoel, Liefde en Lachen.
- Uiting durven geven aan intimiteit, blijdschap en verwantschap.
- Een bijdrage leveren aan de samenleving om mij heen

Dat laatste doe ik o.a.:

- Door jaarlijks te collecteren voor Amnesty International.
- Als vrijwilliger het functioneren van de plaatselijke politiek in mijn woonplaats ondersteunen. Mijn motto daarbij is: De burgerlijke gemeente, dat zijn we zelf.

Zingeving in de praktijk in Blijdschap, Vriendschap, Familiegevoel, Liefde en Lachen. is voor mij :

- Samen met de medeleden van Rehdo klinken op de geboorte van een kleinkind
- Een paar keer per week hardlopen en af en toe aan een wedstrijd deelnemen, zoals de halve marathon van Eindhoven en de Nijmeegse Zevenheuvelen.
- Hardlopen betekent veel voor mij. Soms ben ik tijdens het hardlopen helemaal vrij van dagelijkse gedachten en één met de wereld om mij heen.

Zingeving in de praktijk is voor mij ook:

- Mediteren en een jaarlijkse APK beurt door middel van een weekje stilte en meditatie.
- Samen met mijn vrouw relaxen in de sauna (We hebben ons zelf vanuit ons bedrijf een fiscaal aantrekkelijk kerstpakket gegeven in de vorm van een tegoedbon op een sauna)

Lachen

- Samen met mijn zoon een lachmeditatie houden in een park in de Utrechtse binnenstad of zelf in mijn eentje een lachmeditatie houden.
- Drie uur in de rij staan voor het kasteel van Sinterklaas in Helmond, samen met mijn dochter en vijfjarige kleinzoon.
- Een paar uur reizen om zijn afzwemmen voor het A diploma van een kleinkind bij te kunnen wonen.

Echt contact tussen mensen is belangeloos

De dichter Lucebert zei het al: *Alles van waarde is weerloos*

Conclusie

Spiritualiteit is niet het eigendom van godsdiensten, goeroes of geheime genootschappen.

Spiritualiteit in de praktijk is van iedereen, elke dag, als je ervan bewust bent en ervoor open staat.

Duurzaam ondernemerschap vereist producten en diensten die bijdragen aan zingeving, ook in immateriële zaken.

Piet Jeuken

p.jeuken@o-leng.nl

27-01-2010

Literatuur

- Blackwell, Geoff (2009) *Friendship, Family, Love, & Laughter*,
Fontaine uitgevers, isbn 978 94 6054 0301
- Dijksterhuis, Ap, (2007) *Het slimme onbewuste; denken met gevoel*;
Uitgeverij bert bakker, isbn978 90 351 29689
- Hellinger, Bert (2001) *De verborgen dynamiek van familieverbanden*, Uitgeverij
Altamira- Becht, isbn 9069634579
- Knippenberg, Jan (2008) *De mens als duurloper*, Prometheus, isbn 9789044611571
- McTaggart, Lynne (2004) *Het veld; de zoektocht naar de geheime kracht van het
universum*; Ankh- Hermes BV , Deventer,
isbn 97890 202 8339 6
- Stam, Jan Jacob (2004) *Het verbindend veld; Organisatieopstellingen in de praktijk*,
Uitgeverij Het noorderlicht, isbn 90 77290 02 9

O-LENG

*Coaching , Training
Mediation, Consultancy*

Generaal Dempseylaan 2
5707 CP Helmond
Netherlands

T +31(0)492 599198
F +31(0)492 599196
E info@o-leng.nl
I www.o-leng.nl

Drs Piet Jeuken MA
Drs Willie Roncken